

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Contra Iram, & remedia. cap. 24.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

Pf. 17. cum illa. In Deo meo transgrediar murum. Nascitur enim hæc audacia ex spe ac fiducia in Deum. Audacia mala ac temeraria est, cum quis præter rationem obijcit se periculis supra vires: quod est temerarium: tales autem qui temerè aggrediuntur, ait. Arist. in principijs esse audaciores, sed in ipsis periculis deficere, quia non cogitarant: contra qui cum ratione aggrediuntur in progressu animosiores fieri. Eset etiam audacia peruersa malè viuere, neque timere iustitiam Dei, & de eius misericordia temerè præsumere, quod est vnum ex peccatis in Spiritum Sanctum. De hac passione non est quod alia dicam; nam loci ad excitandam audaciam bonam, sunt ijdem, quos assignaui agens de spe: Contra audaciam peruersam valent illi loci qui vtilis sunt ad rectum timorem mouendum.

Contra Iram loci, & Remedia. Cap. XXIV.

Ira naturalis ad quid data.
Niff. lib. 4. de Philos. c. 13.
Da. lib. 1. Orth. fid. c. 16.
Baf. Hom. de Ira. Quomodo excitatur Ira.

Sequitur ergo vltimò loco Ira. quam primò Arist. postuit, quæ data est nobis, & insita naturæ ad propulsanda impedimenta, & superandas difficultates, quæ se nobis ingerunt, quò minus assequamur illud bonum, quod appetimus. Vnde Greg. Niff. vocat Iram armigeram concupiscentiæ: Dama: Concupiscentiæ & rationis satellitem. Basil. facultatem irascibile appellat militem, & mentis Apparitorem ac concupiscentiæ & rationis satellitem, & Irã comparat armis. Excitatur hoc modo: cum quispiam per imaginationem apprehendit impedimentum aliquod circa id, quod concupiscit, excitatur bilis, ex cuius euaporatione feruet sanguis, maximè circa cor, & ex calore sanguinis sumit animal vires, & accenditur ad propulsandum impedimentum illud, & hæc est ira quæ solet materialiter definiri, vt sit accenso sanguinis circa cor; sed eius formalis definitio quam ex Aristot. supra attulimus est, appetitus vindictæ, cum dolore, propter apparentem in se, vel suos contemptum; qua in re conuenit cum odio inimicitie aliquo modo, cum tamen odium sit in concupiscibili; sed in hoc differt ira ab odio, quod ira respicit compensationem iniuriæ sibi illata, istud enim est vindicta; sed odium tendit in malum & exitium rei quem odit, ac detestatur, facilis tamen est transitus ab ira ad odium: Est enim odiũ saepe effectus iræ, & Cicero vocat odium iram inueteratam. Significat etiam Aristoteles in allata definitione causam iræ esse contemptum, quia apprehendit se parui pendii ab aliquo, vnde nascitur Tristitia, & inde Ira, id est appetitus

petitus vindictæ, idest vt compensetur iniuria, vnde qui sunt excellentiores, sunt magis proni ad iram, & multo magis, cum ab inferiori aduertunt se contemptui haberi. Ponuntur autem tres species iræ apud Dam. & Nissenum, quam etiam diuisione significat Arist. Prima dicitur à Damasc. fel. idest, ira subito exardescens: secunda Mania, quæ est diuturna & perseverans ob diuturnam iniuriæ memoriam. Tertia furor nunquam quiescens, quousque vindictam sumat. Qui prima ira capiuntur, dicuntur ab Aristotele acuti, celeres, biliosi: qui secunda, amari & acerbi, qui tertia difficiles ac molesti. Ira non semper est mala, datur enim ira bona, non solum cum irascimur contra nostra peccata, & contra nos ipsos ob prauos habitus, & incompósitos affectus, & vitia nostra, vt videtur sentire Cassian. qui hanc solum iram bonam videtur agnoscere, verum etiam cum alijs indignamur correctionis gratia ob eorum delicta & offensas, quæ in Deum fiunt, est zelus gloriæ Dei, & ira sancta.

Loci ad compescendam iram malam in vniversum loquendo sunt. Primò, Turpitudine iræ, eò quod sit quædam passio, & perturbatio mixta ex multis alijs: & ferè omnes affectus perturbati concurrunt in iram, vt non sit mirum si adeo totum hominem turbet, ac deiciat. Irato non deest tristitia, quia affligitur de sui contemptu; non abominatio, & odium in eum qui iniuriam infert, non amor & desiderium vindictæ. Adest & delectatio cum gaudet in malo, & tãquam mel dulce sentit, quod est felle amarius; similiter timor aliquis iram sociat, & audacia & temeritas ad vindictam compellens; spes etiam vitionis, haud sine aliquo vestigio desperationis, ob pericula & difficultates. Ideo Sancti comparant iram belluis immanibus, leoni, ac viperæ, insanix, arreptitijs, fulmini, igni, torrenti, ebrietati, veneno. Secundò, Perturbat totum hominem interio rem, & exteriorem: nam memoriam cruciat recordatione perpetua, aliorumque facta dictaque omnia perperam interpretatur. Cogitationes irati, teste Greg. sunt viperæ generationis mentem comedunt matrem suam Inam ira parit in corde amaritudinem, morositatem, omnes, vt dixi ferè passiones cæteras, exterius etiam immutat, ac peruertit hominis figuram, oculos, caput, frontem, supercilia, aures, linguam, motus corporis. Signum autem grauissimi morbi, quando immutatur hominis vultus, teste Plutarco, adeo vt seipsos horrerent iracundi, si seipsos in speculo viderent. In verbis omnia perturbata. Videas aliquando silentium pertinax, non respondent, rumpere

Ii vocem

Ira tres species.

Niss. 4. de Ph. c. 13.

Dam. l. 2. c. 16. Orth.

4. Eth. c. 5.

Aliquado ira est bona.

1. 8. de spiritu ira.

Contra iram Argumenta.

Turpitudine iræ.

Li. 5. Mor. cap. 30.

Lib. de cohibenda ira.

vocem nequeunt, aliquando mustitant, & iactant verba mordacia, aliquando euomunt maledicos clamores, minas, blasphemias, probra, contumelias. In operibus impedit ira omnes bonas actiones, maxime rationem cum tollat quietem, & pervertat rationis bonum usum: impellit ad grauissima peccata, inde enim caedes, effusio sanguinis, homicidia, strages familiarum, urbium, regnorum. Tertiò, Ex hac perturbatione nascitur incuria omnium virtutum, & ruina omnium bonorum. Vide hunc locum bene tractatum à Greg.

5. *Mor. c. 3.* Remedia ad iram sedandam. Quartò, Proponat Concionator aliqua remedia ad iram cohibendam; cuiusmodi sunt ad sedandam iram in alijs. Primò ne homini irato obstitamus, Date locum iræ; nam ignis igne magis accenditur. Contra responsio mollis frangit iram, sermo durus suscitatur furor. Nautæ non pugnant aduersus tempestatem maris. Remedia in remissionibus morborum adhibita profunt, ait Seneca. Secundò, humilitate siue animi demissione, alterius sedatur Ira; agnitione & accusatione propriæ culpæ, veniæ deprecatione. Reuertere ad Dominam tuam, & humiliare sub manibus illius. Ad frenandam iram in nobis remedia sunt. Primò, Remouenda suspicio est, & opinio, quod eâ quæ facta sunt in nostrum contemptum sint facta. Sic Seneca. Secundò, Modestè & cum animi demissione, de nobis sentiendum: ira enim ex superbia nascitur. Basil. Ne te rebus magnis parem exhibeas, neminem te peiorem existimes, & curata est ira. Tertiò, Plutarchus Cogitandum (inquit) multa quæ à nobis perperam fieri, sic minus irascemur alijs. Quartò sæpe proponamus non irasci per dies, menses, annos ex eodem Plutarcho. Quintò, fugiendæ sunt occasiones iræ, & commercia iracundorum. Sextò, silentium est iræ remedium ac portus, ita Basil. loco citato sile, inquit, silentio malum: Vnde Seneca eodem libro maximum est iræ remedium, mora. Septimò, legere vel audire aliquid ad iram frenandam, est vtile pharmacum huic ægrotudini. Octauò, Auertenda est, ac distrahenda cogitatio ad alia studia, ac negotia. Somnus aliquando prodest, musica quæ sit placida ac quieta, potus aquæ frigidæ, sed hæc non huius loci, optimum remedium Oratio ad Deum.

Gen. 16. Lib. 2. de Ira c. 29. & 30. *Homil. de Ira.* *Plut. li. de ira cohib.*

Remedia ad iram sedandam. *Rom. 12. Prou. 18.* *Gen. 16.* *Lib. 2. de Ira c. 29. & 30.* *Homil. de Ira.* *Plut. li. de ira cohib.* *Plutar. loco citato.*

Contra Vindictam & odium inimicorum. Cap. XXV.

Loci ad cohibendū animū vindicandi. S Vnt præter hos & alij loci ex quibus argumenta desumamus, vt abrahamus homines à vindicta & odio inimicorum,